

scheinung (namreč panslavizem v južno-slavenskih pokrajinah) darf nicht allein den rastlosen Bemühungen russischer Agenten zugeschrieben werden, sie beruht vorwiegend auf der gänzlichen Apathie und Unfähigkeit der Regierungsorgane, die es niemals verstanden, die unbestreitbare **Assimilirbarkeit** der slavischen Race im Interesse des Germanismus auszunützen, wie diess Preussen in der Provinz Posen durch deutsche Kultur, Arbeitsamkeit und Geldmittel mit so bewunderungswürdigem Erfolge versucht hat“. — Kdor vé, kako krivično, samovoljno in nesramno postopa 40 milijonov Nemcev proti poldrugemu milijonu Poljakov na Poznanskem, vedel bode ceniti neslišano predrznost očitjanja naši vladi, da še ne postopa tako v našem cesarstvu proti osemnajst milijonom Slavenov, ker je tukaj šest milijonov Nemcev. Jaz le obžalujem našo vlado, o kateri javno mnenje gré, da take časnike materijalno ali moralno podpira, ki se upajo v našem cesarstvu **taka** načela zagovarjati!

Slaveni avstrijski so pripravljeni sosednim narodom v cesarstvu bratovsko roko podati, ako so za pravično ravnopravnost, in toraj tudi odpustimo nevednim našim nasprotnikom, sè zlobnimi pa se bomo dušno vojskovali, dokler pravednost in poštenost ne zmagate.

Mi Slovenci pa bomo ravno tam iskali svojih sorodnih bratov, kamor jih nam je dobrotljiva narava postavila in kjer so našim nasprotnikom najbolj neprijetni, kajti ravno to je dokaz zdravih idej in okolišnosti, da bodo naši odpadniki skoro konec vzeli po lastni zagrizenosti. Mi delajmo neutrudno v korist naše ože in širje domovine; nameni vseh južnih Slavenov bili so vedno lojalni in so še dandanes, in zato priporočujem društvu navdušeni sprejem južno-slavenskega načrta.

Mnogovrstne novice.

* Prenaredbe v judovskem bogočastji. Dunajski židovi (judje) so hoteli po izgledu mnogih nemških judovskih občin orglje vpeljati v svojo sinagogo (cerkev). Al temu se uprè precejšnja večina tako, da se vpraša vsak jud dunajski, ali je za orglje ali ne, in po večini glasov se bode potem razsodila stvar. — Tudi se je zavrgel predlog nekterih, da bi se v neko molitev sopet sprejela prošnja: „naj Jehova svoje izvoljeno ljudstvo pelje spet v Jeruzalem in starodavno darovanje sopet vpelje“. Hudo so besedovali nekteri zoper ta predlog, rekši, da nikakor ni praktičen. — In saj res ni, kajti koliko judov bi se pač preselilo v Jeruzalem, kjer ni ne bórs ne družih špekulacij, pa tudi častnih redov ne in ne baronatov!

* Mont-Cenis — velikanska gora med Francosko in Italijo — so pred nekterimi dnevi srečno prekopali. Predor (tunnel), po katerem bo železnični vlak prevaževal osebe in blago, je 2½ milje dolg, hlapec pa potrebuje pol ure, predno pride od enega konca do drugega. Res velikansko delo in močno koristno za imenovani deželi! Stalo je pa tudi mnogo truda, neprestano so delali 8 let.

* Slovanska čitalnica v mestu S. Francisko v Ameriki ima že glavnicu okoli 3000 dolarjev ali 4000 gold.

* Gimnazije za dekleta. Rusom se le prerado očita, da so barbari ali divjaki. Vendar so v marsičem drugim narodom kos; tako imajo na priliko gimnazije (latinske šole) za dekleta po vseh večih mestih. Samo v Moskvi so štiri take učilnice in vse polne učenk.

Dopisi.

Od Soče 27. jan. — I. — V listu 4. letošnjih „Novic“ govori nek dopisnik iz Gorice o opravičevalnem pismu, ktero so podali nekteri laški poslanci goriškega zbora svojim volilcem, pisma samega pa ni dal priobčiti, ker „nima“ — po njegovem mnenji „za nas nič zanimivega“. Kdo vé? Morebiti bo vendar komu zanimivo brati, kako „prelepo“ se Lahi pri svojih volilcih izgovarjajo in zagovarjajo; in pa tudi vže to ni prazna reč, kako oni razpor v zboru sodijo in od kod ga izpeljujejo. — Po naključbi je prišlo laško „pojasnilo“ tudi meni v roke; blagovolite ga, prosim, brez komentara priobčiti po „Novicah“.

Čestitim gospodom volilcem planjave goriške (del piano goriziano).

Čestita gospôda!

Deželne poslance Friulskega goriškega, kakor tudi poslance goriškega mesta in kupčijske zbornice je osupnila v zadnji seji pretekle sejne dôbe neka novota, ki so jo nenadoma na dan izvlekli (improvisarono) poslanci gorski (del monte*), kateri so v prvo, kar je ustanovljen naš zbor, predložili in z razlogi podpirali nek nasvet v slovenskem jeziku.

Italijanski poslanci so bili v manjšini zato, ker je manjkalo de Pretisa, in ne bi bili mogli doseči takega sklepa, da bi se bil oprl na navado (pratica), ktere se je zbor popred stanovitno držal in ktero je bil večkrat priznal, imeti namreč italijanski jezik za uradni obravnavni jezik in izklepati vsak drugi; in, ker niso tudi ne hoteli, da bi se ustanovila škodljiva preceden-cija, bili so prisiljeni, zapustiti dvorano in storiti, da je bilo nasprotni stranki nemogoče, kaj veljavnega skleniti.

Vsled tega, ker so se Slovenci trdno držali svojega namena in ker se Lahom ni zdelo mogoče, vdati se jim, in ker niso mogli drugi brez družih imeti postavne seje zaradi premajhinega števila: bil je gospod grof glavar primoran, sejno dobo ne v javni seji, kakor je bila navada, ampak pismeno skleniti.

Ko bi bili naši volilci nazoči o omenjenem vmesnem primerljivi, ko bi bili priče babilonske zmešnjave, ki je nastala po tem, da sta se med vročo debato dva jezika vrstila, ne bi bilo nam zdaj treba opravičevati tega, kar smo storili; kajti slehern izmed njih bi se bil brž prepričal, da je bilo nemogoče, sprejeti ta isti način obravnavanja (quel sistema), in videl bi bil zadržke, na ktere je zadevalo nasvetovanje družih posredkov. Mi se nismo mógli, oni se niso hoteli vdati, in tako se ni dalo priti do praktične rešitve.

Vemo pa, da teh reči ne razlagajo vsi enako, da se one marveč celó različno pojasnujejo, kakor kdo o njih sodi, kakoršne so namere, in recimo le naravnost, kakoršna je osebna korist tistega, ki o njih pripoveduje. Mislimo toraj, da je naša dolžnost, razložiti ob kratkem, kar se je zgodilo, pojasniti, kako se vse vjema s preteklostjo in sedanjostjo, in kazati na nasledke, ki morajo, kakor se nam zdi, nastati v prihodnje.

Preteklih devet let zaznamuje celo vrsto dovolitev in polajšav, ki jih je vdihnili poslancem iz planjave želja, ohraniti lepo soglasje, in pa celo vrsto prekanjenosti (astuti accorgimenti), s kterimi so si Slovenci prizadevali pomikati se naprej, pridobivati si tal.

*) „Il monte“ je Lahom v naši grofiji vse, razen laške ravnine na desnem bregu Soče od železnice do morja in pa ravnine od podnožja Krasa pri Tržiču (Monfalcone) zopet do morja na levem kraju Soče. Vse laške nižave imenujejo „il piano“; prištevajo pa tudi Gorico k tej svoji „planjavi“.